

HSL
HRT

Liikuttaa meitä kaikkia

Helsingin seudun liikenne

Osavuosisikatsaus 1/2017 1.1. – 30.4.2017

HSLH 23.5.2017

→ Tulosennuste tilikaudelle 1-12/2017

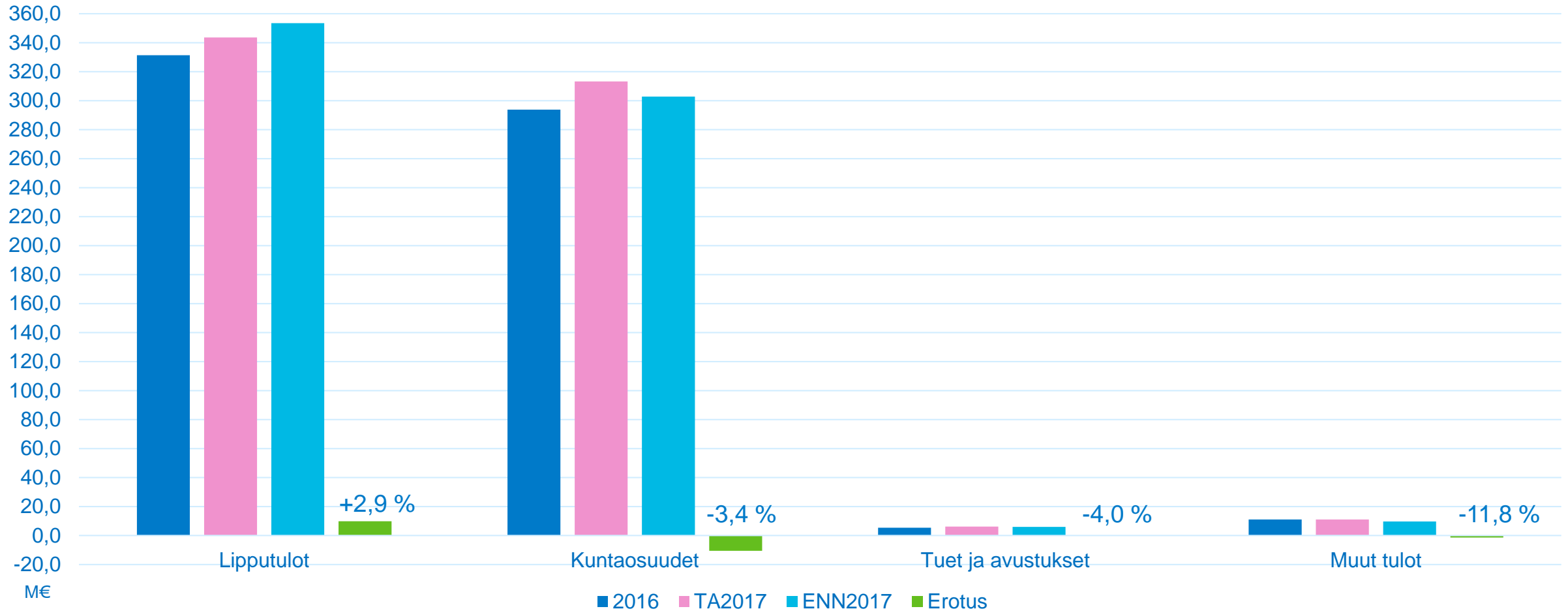
- Osavuosisikatsaus perustuu pääosin kolmen kuukauden taloudellisiin toteutumatietoihin ja niistä johdettuun vuositason ennusteeseen, minkä toteutumiseen ja ennusteisiin sisältyy vielä merkittävää epävarmuutta.

→ LIITE: Keskeisten strategisten ja toiminnallisten asioiden eteneminen 1-4/2017

Toimintatulot - Ennuste 2017

Toimintatulot yhteensä 672,0 M€, 2,1 M€alle talousarvion (-0,3 %)

Matkustajamäärät ja lipputulot

→ Kokonaismatkustajamäärä on noussut edellisen vuoden vastaavaan jaksoon verrattuna yhteensä 2,4 % (tammi-huhtikuu).

- Matkustajamäärät ovat kasvussa kaikissa liikennemuodoissa.
- Junaliikenteen matkustajamäärät ovat kasvaneet 6,2 %. Kehärata näyttää edelleen kasvattavan matkustajamääriä.
- Suhteellisesti eniten matkustajamäärät ovat kasvaneet Suomenlinnan lauttaliikenteessä (14,9 %).
- Talousarvio laadittiin 2 prosentin matkustajamäärän kasvuennusteella, josta noin 1,5 prosenttia arvioitiin vaikuttavan lipunmyyntiä kasvattavaksi uusien asiakkaiden kasvun osuudeksi.

→ Koko vuoden lipputulojen (353,5 M€) arvioidaan ylittävän talousarvion reilusti 9,9 M€ / +2,9 % (TA 343,6 M€)

- Kasvua on erityisesti seutulipputuloissa (PKS-seutuliput ja Lähiseutu2-liput). Myös Vantaan sisäisten sekä Keravan ja Sipoon sisäisten lippujen myynnin kehitys on ollut hyvää.
- Lippujen hintoja korotettiin vuoden alusta keskimäärin 4,1 %.

Matkustajamäärät

1.1. – 30.4.2017

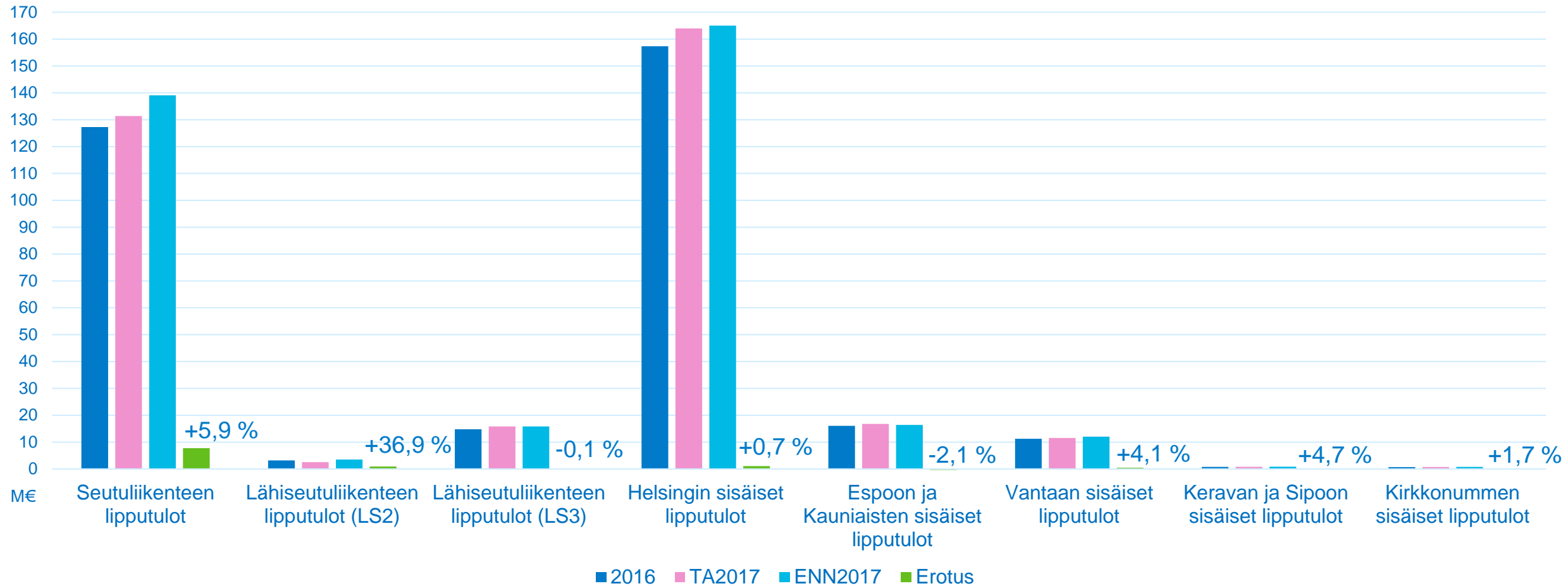

Miljoonaa nousijaa	2017	2016	Muutos %
Metro	22,002	21,649	1,6 %
Raitiovaunu	19,945	19,288	3,4 %
Suomenlinnan lautta	0,423	0,368	14,9 %
Bussi yhteensä	64,961	64,256	1,1 %
Helsinki sisäinen	29,471	29,109	1,2 %
Espoo+Kauniainen sisäinen	5,165	5,173	-0,2 %
Vantaa sisäinen	4,31	4,219	2,2 %
Kerava sisäinen	0,11	0,097	13,4 %
Kirkkonummi sisäinen	0,121	0,110	10,0 %
Sipoo sisäinen	0,163	0,149	9,4 %
Seutuliikenne	25,353	25,138	0,9 %
U-liikenne	0,268	0,261	2,7 %
Lähijunaliikenne	22,056	20,766	6,2 %
HSL-alue yhteensä	129,387	126,327	2,4 %

Lipputulot vyöhykkeittäin

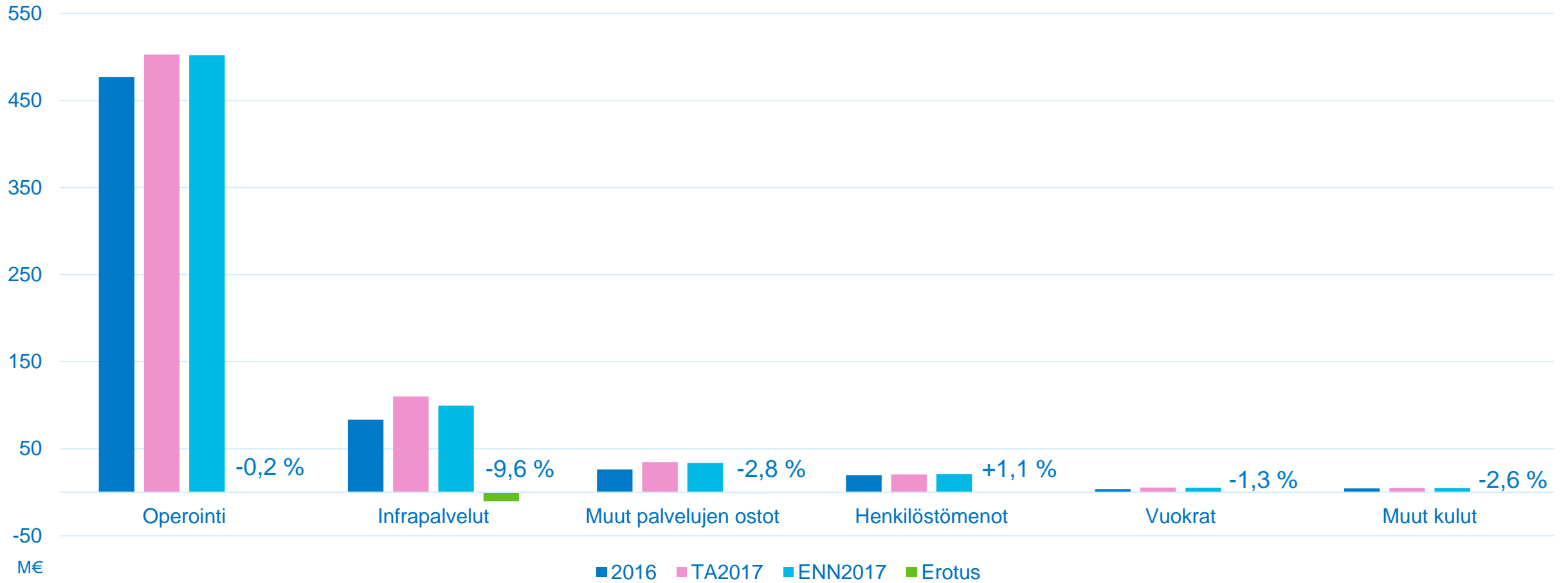
Lipputulot yhteensä 353,5 M€, 9,9 M€ yli talousarvion (+2,9 %)

Toimintamenot - Ennuste 2017

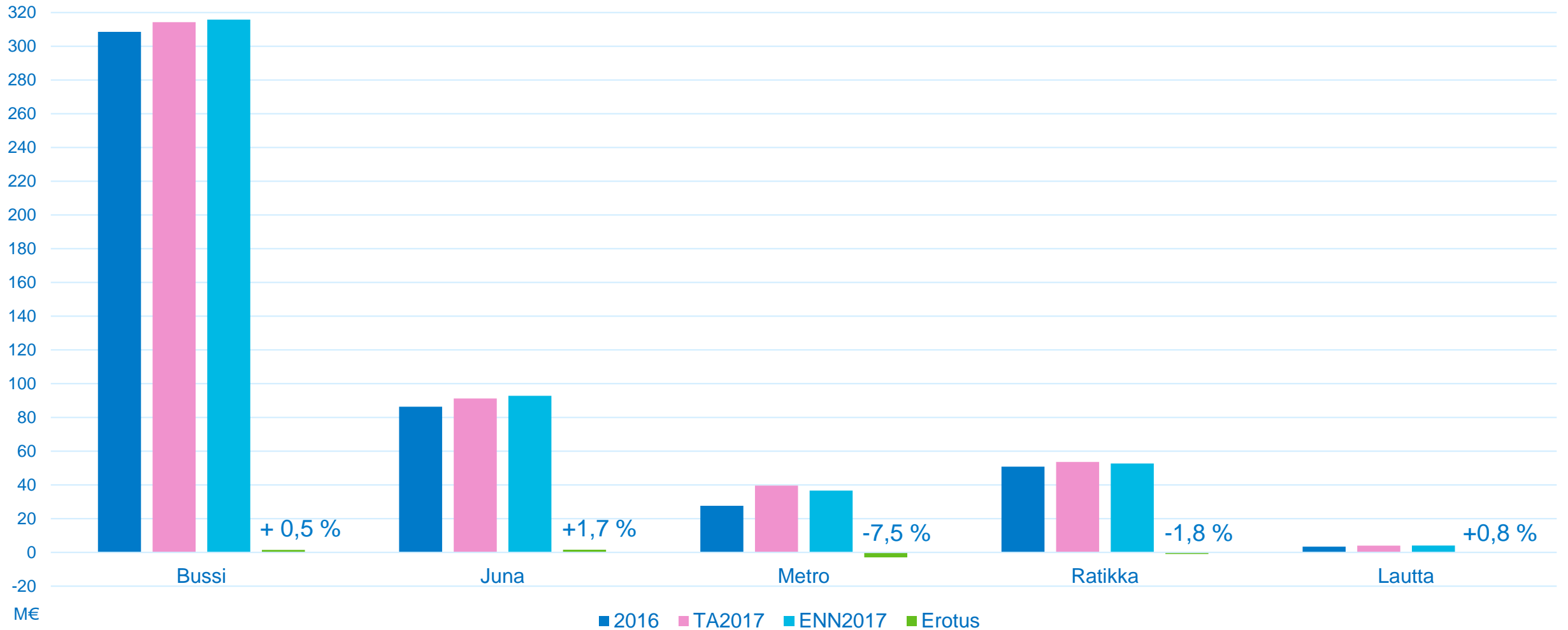

Toimintamenot 665,6 M€, 12,3 M€alle talousarvion (-1,8 %)

Operointikustannukset

Operointikustannukset yhteensä 502,0 M€, 0,8 M€alle talousarvion (-0,2 %)

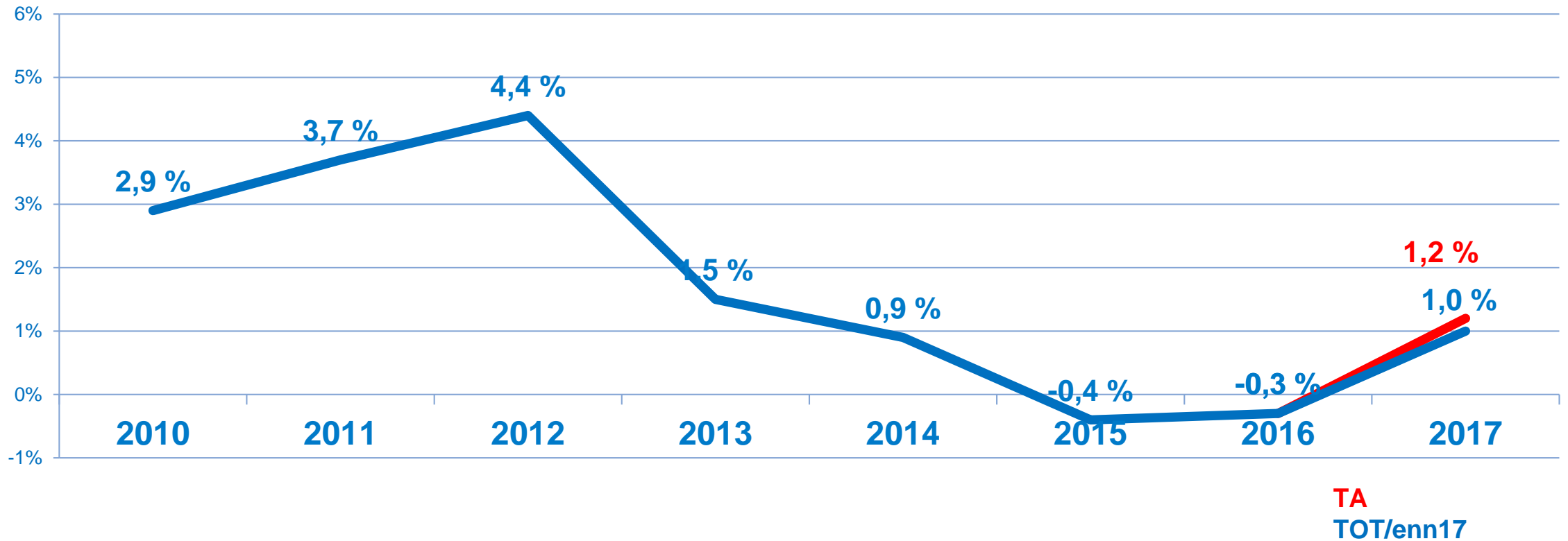

Operointikustannukset

- **Bussi**, yhteensä 315,8 M€, 1,5 M€ (+0,5 %) yli TA:n: L-metron siirtymävaiheen kustannukset tarkistettu ennusteessa lokakuun puoliväliin, kun TA:ssa ne huomioitiin kesäliikenteen alkuun. Kustannustaso yleisesti hieman alhaisempi kuin talousarviossa arvioitu.
- **Juna**, yhteensä 92,8 M€, 1,6 M€ (+1,7 %) yli TA:n: uuden sopimuksen joidenkin erien ennakointi talousarvioon nähden tarkentunut.
- **Ratikka**, yhteensä 52,7 M€, 1,0 M€ (-1,8 %) alle TA:n: kaluston laskennallisten erien korkojen osuus alhaisempi kuin talousarviossa arvioitu.
- **Metro**, yhteensä 36,6 M€, 2,9 M€ (-7,5 %) alle TA:n: länsimetron aikataulun viivästyminen.
- **Lautta**, yhteensä 4,1 M€, 0,03 M€ (+0,8 %) yli TA:n.

Operointikustannusten keskimääräinen kustannustason muutos

Muiden toimintamenojen kehitys

- Länsimetron valmistumisen viivästyminen siirtää kuntien **infralaskutusta** myöhäisemmäksi ja näkyy 10,5 M€:n säästönä toimintamenoissa ja toisaalta vähennyksenä tuloissa eli **tulosvaikutusta kuluvaan vuoden tulokseen viivästyksellä ei ole**.
 - **Syksyllä esitettäneen hallitukselle ja yhtymäkokoukselle talousarviomuutosta sitovaan tuloarvioon eli kuntaosuuksiin.**
- Muissa **palvelujen ostoissa** ennustetaan säästyvän mm. ICT-kustannuksissa 0,9 M€ kun uuden LIJ-järjestelmän käyttöönotto on hieman viivästynyt talousarviossa arvioidusta aikataulusta.
- **Henkilöstömenojen** ennustetaan ylittävän talousarvion noin 0,2 M€:lla. Ylimääräistä henkilökuntaa tarvitaan mm. LIJ-hankkeen loppuun saattamiseen.
- **Vuokramenoissa** ennakoidaan syntyvän säästöä noin 0,1 M€. Pasilan tilapäisen aseman vuokrakuluihin varauduttiin talousarviossa hieman suuremmalla summalla, kuin mitä sitten on toteutumassa.
- **Muissa kuluissa** säästöä ennustetaan jäävän noin 0,6 M€. Tämä johtuu pääosin siitä, että luottotappioita ja luottotappiovarauksia ennakoidaan kirjattavan kuluvalta vuodelta vähemmän kuin mitä talousarviossa oli arvioitu.

Investoinnit ja poistot

→ Investointien ennustetaan toteutuvan talousarvion mukaisina eli olevan noin 32,8 M€.

- LIJ-hanke valmistuu kuluvan vuoden aikana.

→ Investointien poistojen ennakoitaan olevan 1,6 M€ talousarviota alhaisemmat.

- LIJ-järjestelmän oletettiin talousarviossa olevan tuotannossa kokonaisuudessaan keväällä -17. Aikataulu on muuttunut syksyyn.

Tulosennuste 2017

- Tilikauden tulos rahoituserien ja poistojen jälkeen 10,8 M€ alijäämäinen (TA -22,7 M€)
- Ulkopuolista talousarviolainaa ei ennakoitua paremmasta tuloskehityksestä johtuen tarvinne nostaa tämän vuoden aikana.

Ennuste kuntaosuuksien toteutumisesta

Kuntaosuudet vähennysten jälkeen

	Helsinki	Espoo	Kauniainen	Vantaa	Kerava	Kirkkonummi	Sipoo	Yhteensä
2017 Ennuste	197,354	61,927	0,704	43,201	3,324	4,913	2,259	313,682
2017 TA (sis. muutosesityksen)	186,318	59,189	0,504	43,984	3,685	6,760	2,396	302,836
Erotus = alijäämä (+)/ylijäämä (-)	11,036	2,738	0,200	-0,783	-0,361	-1,847	-0,137	10,846
TA-suunniteltu ylij. käyttö	11,252	3,482	0,189	6,523	0,401	0,553	0,252	22,652
Ero ylijäämien käytössä TA/ennuste	-0,216	-0,744	0,011	-7,306	-0,762	-2,400	-0,389	-11,806

- Alkuvuoden perusteella näyttää siltä, että ennustettu alijäämä 10,846 M€ jakautuu kunnille ylläolevan taulukon mukaisesti.
- Kunnat käyttäisivät ennusteen mukaan kertyneitä kumulatiivisia ylijäämiään yhteensä 11,806 M€ vähemmän kuin mitä talousarviossa on suunniteltu käytettäväksi.

LIITE

Keskeisten strategisten ja toiminnallisten asioiden eteneminen 1-4/2017

Asiakastulos: sujuvat matkat

- Tulostavoitteena olevien **asiakastyytyväisyystulosten** tuloksia keväältä ei vielä ole saatavilla (ASTY-kysymykset).
- Kansainvälisessä vuoden 2016 **BEST-joukkoliikennetutkimuksessa** (Benchmarking in European Service of Public Transport) HSL sijoittui jälleen kärkijoukkoon.
 - Kaupunkien vertailussa HSL-alue pysyi toisena viime vuoden tapaan, mutta tällä kertaa toinen sija jaettiin Oslon kanssa. **HSL-alueen asukkaista kolme neljästä (74 prosenttia) oli BEST-tutkimuksessa tyytyväisiä joukkoliikenteeseen.**
 - Keskiarvoa vähemmän tyytyväisiä asukkaat olivat henkilökunnan tiedonantokykyyn ja tiedonsaantiin pysäkeillä. HSL:n **asiakaskokemuksen kehittäminen liikennöitsijöiden kanssa** pyrkii korjaamaan tilannetta tässä asiassa.
- **Länsimetron ja liityntälinjaston käyttöönottoon on valmistauduttu.**
 - Viivästynyttä länsimetroa varten on sovittu korvaavan bussiliikenteen jatkamisesta lokakuulle.

Asiakastulos: selkeää palvelua

→ Uutta **vyöhykeuudistusta** valmistellaan käyttöönotettavaksi vuonna 2018.

- Tulevaa vyöhykeuudistusta on testattu yhdessä asiakkaiden kanssa alkuvuonna. Testauksessa kerättyä asiakasymmärrystä hyödynnetään vyöhykemallin jatkokonseptoinnissa ja käyttöönottoprojektissa.
- LIJ-järjestelmässä on rakennettu vastaanottotestausympäristö uuden vyöhykemallin testausta varten ja HSL pääsee aloittamaan vastaanottotestauksen toukokuussa.
- Vyöhykeuudistuksen yhteydessä HSL.fi:hin avautuu myös matkakortin nettilataus (joka edellyttää myös matkakorttien vaihtoa).

Asiakastulos: selkeää palvelua

→ LIJ-hankkeen eteneminen:

- **Jälleenmyyjien myyntijärjestelmät:** R-kioskien osalta suljettu koekäyttö on alkanut ja tuotantoon siirtyminen kaikissa R-kioskeissa on suunniteltu tapahtuvan toukokuun lopussa. Muiden myyntipisteiden osalta vastaanottotestaus tabletilla on menossa ja ensimmäinen myyntipiste otetaan käyttöön toukokuun lopulla. Kesäkuun lopulla suuri osa myyntipisteistä on otettu käyttöön ja loput otetaan käyttöön heinä-elokuun aikana.
- Ensimmäinen **monilippuautomaatti** on otettu toukokuussa käyttöön Kalasataman metroasemalla. Kesäkuun lopulla suuri osa automaateista on asennettu ja otettu käyttöön. Loput otetaan käyttöön heinä-elokuun aikana. **Kertalippuautomaattien** suunnitelmat muuttuivat alkuperäisestä ja käyttöönotto alkaa kesäkuussa.
- **Ajoneuvojen** lippu- ja informaatiojärjestelmä on toiminnassa kaikissa HSL-liikenteen ajoneuvoissa kesäkuun 2017 lopussa (=ajoneuvojen massa-asennukset tehty). Tällä hetkellä asennustahdissa on päästy noin 40 bussiin per viikko, jolloin kesäkuun lopussa asennettuja busseja tulee olemaan noin 1200. Loput 150 bussia asennetaan heinä-elokuussa.
- **LIJ-lähtöaikaennusteet** saatiin pysäkinäytöille ja Reittioppaaseen helmikuussa 2017.
- **Turvanappitoiminnallisuus ja kuulutukset** ovat HSL:n vastaanottotestauksessa. VoIP:ia ollaan konfiguroimassa HSL:n vastaanottotestausympäristöön. Käyttöönotto tehdään vaiheittain, jotta kuulutusten osalta voidaan varmistaa äänenlaatu kaikissa eri bussimalleissa ja turvanappitoiminnallisuuden osalta voidaan varmistaa liikkeellelähtö liikennöitsijöittäin ja ottaen huomioon turvalavomien valmius hälytysten vastaanotolle.
- **Tarkastaja- ja U-liikennelaite** on HSL:n vastaanottotestauksessa. Perustoiminnallisuuden osalta käyttöönotto voidaan tehdä kesäkuun aikana, mutta mobiililippujen ja VR-lippujen tarkastuksen mahdollistava muutos toimitetaan vasta heinäkuussa 2017
- **Matkakortin nettilatausta** on kehitetty ketterin menetelmin tammikuusta 2017 lähtien. Työ etenee hyvin.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus: Tiivis ja vetovoimainen seutu

- MAL 2019 puitekonsultit on kilpailutettu ja puitesopimukset on tehty.
- **MAL 2019 –suunnittelu on käynnistetty** järjestämällä kick-off sidosryhmätilaisuus.
- Seuraavat **MAL 2019 –selvitykset** on ohjelmoitu:
 - Verkostomainen seutu: Keskukset ja joukkoliikenteen runkoverkko
 - Verkostomainen seutu: Työpaikat, palvelut ja logistiikka keskusten ulkopuolella
 - Liikenteen uudet teknologiat ja palvelut
 - Liikennejärjestelmän tavoitteet, toimenpiteet ja tulokset
 - Helsingin seudun päästövähennystoimenpiteet vuoteen 2030 mennessä
 - Tavoitteet ja mittarit -työ
 - Vaikutusten arviointiohjelman muodostaminen
 - Ilmiöt ja skenaariot
- **Liikennejärjestelmän ja yhdyskuntasuunnittelun taloudellisten vaikutusten arviointia** on kehitetty.
- Seuraavat **selvitykset** ovat valmistuneet keväällä:
 - Pyöräilyn keskeisten seudullisten yhteyksien kehittämistarveselvitys
 - Liityntäpysäköinnin toimenpideohjelma
 - Analyysi pyöräpysäköinnin potentiaalista joukkoliikenteen pysäkeillä
- Erilaista **sidosryhmäyhteistyötä** on toteutettu, mm. OECD simuloinnit.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus: Vähemmän päästöjä

→ ePeli

- Ensimmäisiin kilpailutuksiin sähköbusseilla valmistaudutaan.
- Tähän mennessä on otettu vastaan 8 sähköbussia.
- Ekosysteemin rakennusta on jatkettu erityisesti latauspalvelun osalta.

→ BioSata

- Biopolttoainetoimitusten aloitusta on valmisteltu.

Talous: Tehokasta taloutta

→ **Lipunmyynti** on kehittynyt 2017 ensimmäisen kolmanneksen aikana hyvin ja tulostavoitteeksi asetettu myynnin kasvutavoite saavutettaneen vuoden aikana.

- Myynti on kasvanut edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna yli seitsemän prosenttia, ja kokonaismyynti ensimmäisellä kolmanneksella oli lähes 118 miljoonaa, kun se vuonna 2016 oli 110 miljoonaa. Vahvinta kasvu on ollut seutulipuissa, jossa myynti on kasvanut noin 9 prosenttia (ed. vuoteen verrattuna).
- Yksittäisenä myyntikanavana vahvimmin kasvaa mobiililippumyynti, joka kasvoi edellisvuoteen verrattuna yli 400 prosenttia 800 000 eurosta 3,3 miljoonaan euroon. Mobiililipun myyntiä on vauhdittanut korttimaksun käyttöönotto operaattorimaksun rinnalle. Mobiililippuun on tulossa vuoden 2017 aikana runsaasti uusia tuotteita kuten vuorokausilippu, lasten lippu ja kausilippu. Mobiilimyynnin kasvun odotetaan jatkuvan vahvana koko vuoden ajan ja myös tulevana vuosina. Samalla tekstiviestilipun myynti on kääntynyt laskuun.

→ **Matkalipun tarkastuksessa** on vuoden 2017 tavoitteena nostaa tarkastettujen matkalippujen määrä päivässä/tarkastaja 245:een viime vuoden 239:stä. Alkuvuonna tavoite ylittyi ja keskimäärin tarkastajat tarkastivat 247 lippua päivässä.

Keskeisiä tekemisiä liikenteen suunnittelussa ja hankinnassa

- Junaliikenteen kilpailuttamisprojektin aloitusta (JUKI2) valmistellaan.
- Herttoniemen linjastosuunnitelma on valmistunut alkuvuodesta.
- Koillis-Helsingin linjastouudistuksen käyttöönoton valmistelut ovat käynnissä.
- Metro- ja raitiovaunuliikenteen sopimuksia on tarkistettu lisääntyneen liikenteen, kaupunkiraideliikennelain ja uuden käyttöönotetun kaluston takia.
- Metro- ja raitiovaunukaluston kehityshankkeista on neuvoteltu HKL:n kanssa.
- NordicBUS-standardi on viimeistelty.
- Raide-Jokerin kaluston esteettömyyskatselmuksia on järjestetty yhdessä vammaisjärjestöjen edustajien kanssa.
- Pikaratikan palvelukonseptia, ilmettä ja brändiä on kehitetty kevään aikana. Pikaratikan brändi valmistuu ja julkaistaan kesällä.

Keskeiset valmisteltavat liikennetutkimukset

- Matkatutkimuksia syksyllä 2017: Länsimetro jälkeen ja Vyöhykeuudistus ennen.
- Suomenlinnan lautan Lippulajitutkimus heinäkuussa ja syksyllä 2017.
- Digi-ASTYn kokeilun laajennusta raitiovaunuliikenteeseen valmisteltiin.
- Pikapalautejärjestelmää 10 bussissa kokeiltiin ja valmisteltiin kokeilua raitiovaunu-, metro- ja junaliikenteeseen.
- Benchmarking-tietoa matkustajalaskennan kokonaissysteemin parantamiseen on haettu pohjoismaisilta kumppaneilta, erityisesti Malmöstä
- Syksyn 2018 Liikkumistutkimusta on myös valmisteltu.

Kevään markkinointikampanjat

- HSL, HKL ja Ihmisoikeusliitto kampanjoivat helmikuussa näkyvästi joukkoliikenteessä tapahtuvan syrjinnän ja häirinnän vähentämiseksi. Kampanja keräsi paljon positiivista palautetta eri kanavissa.
- Maaliskuun puolivälissä alkaneella työnantajakampanjalla tavoiteltiin pieniä yrityksiä kokeilemaan työmatkaseteleitä.

Uudet jäsenkunnat

- Uusien jäsenkuntien **Siuntion ja Tuusulan liittymistä** on valmisteltu.
- Perussopimukseen tarvittaviin muutoksiin odotetaan kuntien lausuntoja toukokuun loppuun mennessä.
 - Alustava Toiminta- ja taloussuunnitelma 2018-2020 lähetään lausunnoille kesäkuussa myös uusille jäsenkunnille.